

Az Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz-kutató Csoportjának munkájáról

Az MTA Irodalomtudományi Intézetében kezdettől fogva kutatás tárgya volt a magyar reneszánsz irodalma. Fennállása óta az Intézet számos tanulmányt, monográfiát, szövegkiadást publikált ebből a tárgykörből. Gyümölcsöző kapcsolatokat épített ki külföldi reneszánszkutató intézetekkel, illetve a szocialista országok irodalomtudományi intézetei reneszánsz specialistáival.

Ezek az előzmények megérelelték a feltételeket ahhoz, hogy az intézeti reneszánszkutatás szilárdabb szervezeti kereteket kapjon. Az Intézet keretében, annak egyik szekciójaként 1970. január 1-én alakult meg a Reneszánsz-kutató Csoport, Klaniczay Tibor vezetésével. Feladata a magyar reneszánsz irodalom és kultúra vizsgálata, összefüggésben a többi ország irodalmával és a kor eszmei, vallási, művészi áramlataival. A reneszánsz története Magyarországon kb. 1450-től kb. 1640-ig terjed, a Csoport nem értelmezi azonban mereven a kronológiai határokat, s figyelmét kiterjeszti a középkor kései szakaszára, illetve a manierizmusra és a barokk kezdeteire is.

Munkájában a Csoport részben saját állandó kutatógárdájára, részben más intézményekben dolgozó szakemberek segítségére és közreműködésére támaszkodik. Tevékenységét összehangolja az egyetemi tanszékeken, könyvtárakban és más tudományos intézetekben folyó reneszánsz vonatkozású kutatásokkal. Tervei kialakításában és megvalósításában a Csoportot egy Tudományos Tanács támogatja, melynek tagjai: Bán Imre (Debreceni Egyetem), Észe Tamás (a Magyarországi Református Egyház Gyűjteményi Tanácsának elnöke), Kardos Tibor akadémikus (Budapesti Egyetem), Keserü Bálint (Szegedi Egyetem), Makkai László (MTA Történettudományi Intézete), Székely György (Budapesti Egyetem), Tolnai Gábor akadémikus (Budapesti Egyetem). A Csoport állandó munkatársai: Komlövski Tibor, V. Kovács Sándor, Pírnát Antal, Stoll Béla, Varga Imre és Varjas Béla (a Csoport helyettes vezetője).

A Csoport munkájának gerincét néhány nagy, kollektív vállalkozás alkotja. A moszkvai Gorkij Intézettel együttműködve közös szovjet–magyar tanulmánykötet készül a reneszánsz irodalom elvi kérdéseiről és periodizációjáról N. I. Balasov és Klaniczay Tibor szerkesztésében. Varjas Béla vezetésével, számos hazai és külföldi munkatárs részvételével összefoglaló áttekintés van előkészületben a keletközép-európai irodalmak reneszánszkori fejlődéséről. (E vállalkozás programtanulmányát folyóiratunk jelen száma közli.) A Csoport folytatja az Intézet által korábban megindított két fontos szövegkiadás sorozatnak a kiadását: A Régi Magyar Költők Tára XVII. századi sorozatát Stoll Béla vezetésével (a soron következő 6. kötet, mely Szenci Molnár Albert verseit tartalmazza, 1971 végén jelenik meg) és a Bibliotheca Hungarica Antiqua című fakszimile sorozatot Varjas Béla szerkesztésében (a soron következő 8. kötet, Heltai Gáspár Magyar Krónikája, 1971 végén jelenik meg). Mint nagy jelentőségű új vállalkozás, Pírnát Antal szervezésével megindul a magyarországi latin irodalom legfontosabb alkotásainak kiadása, a Juhász László által évtizedekkel ezelőtt megindított Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum folytatásaként. Tekintettel e munka szerteágazó voltára és országos jelentőségére, a sorozat élére az Intézet külön szerkesztőbizottságot is létrehozott, Borzsák István, Horváth János, Kardos Tibor, Mezey László és Székely György részvételével.

A nagy kollektív vállalkozások mellett a Csoport egyes munkatársai, valamint a magyar reneszánsz irodalommal és kultúrával foglalkozó, más intézményeknél dolgozó szakemberek számos nagyobb egyéni tanulmányon vagy monográfián dolgoznak. Ezek publikálása érdekében megindult a Reneszánsz Füzetek című sorozat Komlövski Tibor szerkesztésében; ennek eddig hét száma jelent meg. A nagyobb terjedelmű munkák

kiadására pedig a Csoport 1972-ben „Tanulmányok a magyar reneszánsz köréből” címen új sorozatot tervez megindítani, Klaniczay Tibor szerkesztésében.

Az egyetemen régi magyar irodalomtörténeti tanszékeivel közösen, a Csoport havonta rendszeresen felolvasó üléseket rendez, melyen bemutatásra és megvitatásra kerülnek a magyar reneszánsz tárgyköréből készült, új eredményeket közlő, még kiadatlan tanulmányok. E nagy érdeklődéssel kísért havi ülések félévenként egyszer a szegedi, illetve a debreceni egyetemen kerülnek megrendezésre. Évenként egyszer a Csoport és a megfelelő egyetemi tanszékek nagyobb tudományos ülészakot is rendeznek. 1970. májusában Sárospatakon került megrendezésre a manierizmus ülészak, melynek előadásait az ItK 1970. évi 4. száma közölte, 1971 májusában pedig Sopronban a középeurópai humanizmus kérdéseiről szóló ülészak (Lackner Kristóf születésének évfordulója alkalmából), melynek előadásait a jelen szám tartalmazza. Ezeket az ülészakokon növekvő számban külföldi szakemberek is részt vesznek.

A Csoport erőteljesen igyekszik fejleszteni nemzetközi kapcsolatait. Tagja lett a reneszánszkutató intézetek nemzetközi szövetségének (Fédération Internationale des Associations et Instituts pour l'Étude de la Renaissance) és részt vesz a szövetség szerkesztésében készülő évi reneszánsz-bibliográfiák előkészítésében, V. Kovács Sándor jóvoltából. A Csoport tagjai több nemzetközi rendezvényen tartottak előadást a magyar reneszánsz tárgyköréből, így 1970. júniusában a velencei-magyar reneszánsz ülészakon Klaniczay Tibor és Pirmát Antal, 1970 júliusában a tours-i Reneszánzkutató Intézet évi kollokviumán Varga Imre, 1970 őszén az újvidéki magyar—jugoszláv kapcsolattörténeti szimpozionumon Varjas Béla, 1971 augusztusában a leuveni Nemzetközi Neolatin Kongresszuson Pirmát Antal. A nemzetközi kooperáció szempontjából a legjelentősebb azonban a Csoport bekapcsolódása az AILC európai irodalomtörténete keretében készülő reneszánsz-szintézis munkálataiba. 1971 tavaszán a Csoportnak alkalma volt fogadni e vállalkozás mindkét vezetőjét, André Stegmann tours-i és Eva Kushner ottawai professzorokat, akik látogatásuk alkalmával nagysikerű előadást is tartottak a Csoport ülésén. A Csoport részt vesz e nagy nemzetközi összefogáson alapuló munka tervének a kidolgozásában, valamint a realizálásában is. Ugyancsak 1971 tavaszán vendégül láthatta a Csoport a montaubani Barokk-kutató Intézet vezetőjét, Félix Castant, aki szintén tartott előadást a Csoport rendezésében, s akivel a Csoport megállapodott egy, a magyar barokkról szóló külön szám összeállításában, a montaubani intézet szerkesztésében megjelenő nemzetközi barokk folyóirat számára.

Centre de Recherches de la Renaissance de l'Institut d'Études Littéraires de l'Académie Hongroise des Sciences

Le Centre de Recherches de la Renaissance, dirigé par M. Tibor Klaniczay, fut fondé le 1er janvier 1970, en tant que section de l'Institut d'Études Littéraires de l'Académie Hongroise des Sciences. Il a pour tâche d'étudier la littérature et la civilisation hongroises de la Renaissance, par rapport à la littérature d'autres pays et aux courants intellectuels, religieux et artistiques de l'époque. La Renaissance en Hongrie comprend la période de 1450 à 1640 environ, cependant le Centre ne considère pas rigidelement les limites chronologiques, et il dirige son attention sur la période tardive du Moyen Age, ainsi que sur le Maniérisme et les débuts du Baroque également.

Dans son activité, le Centre s'appuie d'une part sur sa propre équipe de chercheurs, d'autre part sur l'aide et la contribution des spécialistes qui travaillent dans d'autres institutions. Il coordonna son activité avec les recherches faites aux facultés des Lettres, dans les bibliothèques et dans d'autres centres scientifiques. Pour l'élaboration et l'exécution de ses projets, le Centre est secondé par un Comité Consultatif dont les membres sont MM. les Professeurs Imre Bán (Université de Debrecen), Tamás Esze (directeur des bibliothèques et archives de l'Église Réformée de Hongrie), Tibor Kardos, de l'Académie (Université de Budapest), Bálint Keserü (Université de Szeged), László Makkai (Institut des Sciences Historiques de l'Académie), György Székely (Université de Budapest), Gábor Tolnai, de l'Académie (Université de Budapest). Les collaborateurs permanents du Centre sont MM. Béla Varjas, directeur adjoint du Centre, Antal Pirmát, maître de recherches, Béla Stoll, maître de recherches, Imre Varga, maître de recherches, Tibor Komlószyki, chargé de recherches, Sándor V. Kovács, chargé de recherches.

Les principaux travaux en cours sont les suivants: